

หัวข้อเค้าโครงเรื่องของผลงาน (กรณีลักษณะงานวิชาการ)

1. ชื่อผลงาน การประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อศึกษาการเพิ่มขึ้นของการใช้ที่ดินปลูกทุเรียน และแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. บทนำ/ความสำคัญของปัญหา

ทุเรียนถือเป็นผลไม้ที่มีความสำคัญต่อภาคการเกษตรของไทย โดยสร้างรายได้มากเป็นอันดับที่ 2 ในสินค้ากลุ่มไม้ผลรองจากมะม่วง จากข้อมูลคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่า ในปี 2560 มูลค่าผลผลิตของทุเรียนอยู่ที่ 3,963.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.7 ของมูลค่าผลผลิตกลุ่มไม้ผล สูงเป็นอันดับที่ 2 รองจากมะม่วง โดยการขยายตัวเฉลี่ยของมูลค่าทุเรียนในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 21.2 ต่อปี สะท้อนถึงราคาที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับกระแสนิยมบริโภคทุเรียนที่เติบโตขึ้นจากในและนอกประเทศในช่วงที่ผ่านมา

จากรายงานของศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย พบว่า ผลผลิตทุเรียนในปี พ.ศ. 2562 ออกสู่ตลาดประมาณ 956,605 ตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นสูงกว่าผลผลิตในปี พ.ศ. 2561 ประมาณ 27 เปอร์เซ็นต์ (752,760 ตัน) โดยราคาที่เกษตรกรจำหน่ายได้ในสวน จะอยู่ในระดับสูงเฉลี่ยประมาณ 70- 80 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากได้ปัจจัยสนับสนุนจากกลุ่มผู้คัดแยกบรรจุผลไม้รายใหม่ๆ ที่รับซื้อทุเรียนเพื่อบรรจุกล่อง และจัดส่งไปจำหน่ายตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดจีนที่มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเกิดจากความต้องการบริโภคทุเรียนของชาวจีนที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณ 10-15 เปอร์เซ็นต์ต่อปี

ผลผลิตรวมของทุเรียนเพิ่มขึ้น ส่วนไม้ผลชนิดอื่น ๆ มีผลผลิตลดลง โดยเงาะ ลดลง 29.52 เปอร์เซ็นต์ ลองกอง ลดลง 27.99 เปอร์เซ็นต์ และมังคุด ลดลง 10.30 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ ผลผลิตต่อไร่ของทุเรียนคาดว่าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดีจึงใจให้เกษตรกรดูแลรักษาดี มีการเตรียมแหล่งน้ำสำรองเพื่อใช้ในการดูแลต้นทุเรียน ส่วนมังคุด เงาะ และลองกอง ผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะลดลง เนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้ง เกษตรกรเกรงว่าน้ำจะไม่เพียงพอต่อการใช้ และจำเป็นต้องเก็บน้ำไว้สำหรับดูแลต้นทุเรียนซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่า

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การส่งออกทุเรียนของไทยได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้านหนึ่งเป็นผลจากการขยายตัวของอุปสงค์การบริโภคทุเรียนในตลาดการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะจากตลาดการนำเข้าของจีนที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งได้ส่งผลต่อการปรับตัวของราคาทุเรียนทั้งในตลาดส่งออกและตลาดภายในประเทศ ราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นได้สร้างแรงจูงใจต่อการขยายพื้นที่การเพาะปลูกและผลผลิตทั้งในประเทศไทยและในแหล่งผลิตทุเรียนดั้งเดิมดังเช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ อีกทั้งยังมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกไปในแหล่งผลิตใหม่ๆ เช่น ประเทศกัมพูชา เวียดนาม และเมียนมา รวมถึงรัฐใน

ภาคเหนือของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งแม้ว่าในขณะนี้การเพิ่มขึ้นของอุปทานผลผลิตโดยรวมจะยังไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด แต่เป็นที่ห่วงเกรงกันว่าภายในทศวรรษข้างหน้าการขยายตัวของผลผลิตทุเรียนจะมีมากขึ้น หากปัจจัยทางด้านอุปสงค์ทุเรียนในตลาดการค้าโลกมีข้อจำกัดเกิดขึ้นแล้ว ย่อมจะส่งผลกระทบต่อราคา ตลอดจนรายได้ของเกษตรกรตามมา

กรมพัฒนาที่ดิน โดยกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน จึงได้ทำการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกทุเรียนของประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลสถานการณ์การผลิตทุเรียน รวมถึงได้วิเคราะห์การวางแผนการผลิต การพัฒนาผลผลิต รวมถึงเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวางแผนการใช้ที่ดิน สามารถนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การกำหนดเขตเพาะปลูกที่เหมาะสม การจัดระบบชลประทานให้เพียงพอกับความต้องการด้านเกษตรกรรม อุปโภคและบริโภค รวมถึงการจัดการด้านโลจิสติกส์ ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของจังหวัดจนถึงระดับประเทศ การนำเทคโนโลยีการสำรวจระยะไกลโดยใช้ภาพถ่ายออร์โธรีซีเชิงเลข ข้อมูลจากดาวเทียม และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เข้ามาช่วยในการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินและศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ทำให้การสำรวจในพื้นที่ที่เข้าถึงได้ยากและการทำงานภายใต้ระยะเวลาและงบประมาณที่จำกัดมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและสร้างโอกาสในการแข่งขันของสินค้าเกษตร ใช้การตลาดนำการผลิตด้วยการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ มีการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างภาครัฐเกษตรกร กับภาคเอกชน เพื่อให้สินค้าเกษตรได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร สนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์สินค้าเกษตรและโซ่อุปทานให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรส่งเสริมการเพิ่มมูลค่า

จากข้อมูลในปัจจุบัน ราคายางพาราตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางหลายพื้นที่ในประเทศไทยปรับเปลี่ยนพืชจากการปลูกยางมาเป็นทุเรียนมากขึ้น รวมถึงจากการภาครัฐมีนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเป็นการทำเกษตรผสมผสาน ทำให้เกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเดิมเน้นการปลูกข้าวเป็นหลัก หันมาปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว เป็นการทำเกษตรผสมผสานตามหลักการทำเกษตรทฤษฎีใหม่รวมถึงการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และมีมูลค่าสูง ทุเรียนก็เป็นอีกพืชหนึ่งที่เกษตรกรให้ความสนใจ ลักษณะดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน คือ ดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์สูง ระบายน้ำดี หน้าดินลึกมากกว่า 50 เซนติเมตร ระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า 75 เซนติเมตร ความเป็นกรดเป็นด่าง 5.0-6.5 กลุ่มชุดดินที่มีความเหมาะสมสูงสำหรับการเจริญเติบโตของทุเรียนคือ ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชั้น เป็นดินที่ไม่มีน้ำแช่ขัง จากข้อมูลกรมพัฒนาที่ดินพบว่า พื้นที่ปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S2) เป็นกลุ่มชุดดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง ลักษณะเป็นดินปนทราย จึงได้วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการจัดการดิน เพื่อแก้ไขปัญหาดินตามข้อจำกัดที่พบ คือเป็นดินทราย ความสามารถในการดูดซับความชื้นในดินต่ำ มีความ

อุดมสมบูรณ์ต่ำ แนวทางที่เหมาะสมคือ การปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพดินเฉพาะหลุม โดยการเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุ เพื่อให้ดินสามารถเก็บความชื้นและดูดซับธาตุอาหารได้ดีขึ้น ร่วมกับการพัฒนาแหล่งน้ำ การใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสมและให้ตอบสนองทางเศรษฐกิจสูงสุด

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกทุเรียนของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2551-2561

3.2 เพื่อจัดทำแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) สำหรับปลูกทุเรียนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. ขอบเขตการศึกษา

ดำเนินการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินปลูกทุเรียนปีผลิต พ.ศ. 2560/2561 โดยใช้เทคโนโลยีการสำรวจระยะไกลและสารสนเทศภูมิศาสตร์ และข้อมูลความเหมาะสมของพื้นที่ในการเพาะปลูกทุเรียน (Zoning by Agri-Map) ของประเทศไทย วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลนโยบาย งานวิจัย และองค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดการดินเพื่อปลูกทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อจัดทำแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ปลูกทุเรียนสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

5. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลา เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563-ธันวาคม พ.ศ. 2563

สถานที่ดำเนินการ กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

6. ผู้ดำเนินการ

6.1 นางสาวนุชนางค์ สุวรรณทน นักวิชาการเกษตรชำนาญการ มีหน้าที่วางแผนการดำเนินงาน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จัดทำแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปฏิบัติงานร้อยละ 90

6.2 นางสาวอมรรัตน์ สระเพชร นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ และแก้ไขการจัดทำผลงาน ปฏิบัติงานร้อยละ 10

7. ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

7.1 กำหนดกรอบ ขอบเขตของเนื้อหางานวิชาการการประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อศึกษาการเพิ่มขึ้นของการใช้ที่ดินปลูกทุเรียน

7.2 รวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินปลูกทุเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2561

7.3 รวบรวมข้อมูลเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียนและความเหมาะสมของพื้นที่ในการปลูกทุเรียน พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่ปลูกคงเหลือ

7.4 รวบรวมข้อมูลทั่วไปของทุเรียน พันธุ์ ถิ่นกำเนิด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโต ข้อมูลสถานการณ์การผลิตทุเรียน

7.5 ข้อมูลสภาพพื้นที่ทั่วไป ลักษณะภูมิประเทศ สภาพการใช้ที่ดิน ทรัพยากรดิน ข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7.6 นำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยโปรแกรม ArcGis วิเคราะห์และแสดงข้อมูลในรูปแบบแผนที่

7.7 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินปลูกทุเรียน ความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับการปลูกทุเรียน (Zoning by Agri-Map) โดยการซ้อนทับข้อมูล (Over lay) และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่

7.8 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

7.9 จัดทำแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7.10 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนในแปลงเกษตรกรที่มีความเหมาะสมปานกลาง ในจังหวัดศรีสะเกษ

8. ผลการวิเคราะห์/ผลการศึกษา

8.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินปลูกทุเรียน

จากการวิเคราะห์เนื้อที่เพาะปลูกทุเรียน ปี พ.ศ. 2560/2561 จากภาพถ่ายดาวเทียม พบว่ามีเนื้อที่ปลูกทุเรียนใน 54 จังหวัดทั่วประเทศ มีเนื้อที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 1,620,637 ไร่ โดยมีเนื้อที่มากที่สุดใภาคใต้ 749,965 ไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเนื้อที่ปลูกทุเรียน 704,062 ไร่ ภาคเหนือ 148,046 ไร่ ภาคกลาง 10,378 ไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8,186 ไร่ โดยจังหวัดที่มีเนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนมากที่สุดคือ จังหวัดจันทบุรี 523,752 ไร่ จังหวัดชุมพร 206,407 ไร่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช 189,104 ไร่ ตามลำดับ

ในปีผลิต พ.ศ. 2546/2547 มีเนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนทั่วประเทศ 756,874 ไร่ และเนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนลดลงมากกว่าร้อยละ 60 ในปีผลิต พ.ศ. 2551/2552 ซึ่งมีเนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนเพียง 240,323 ไร่ ทั้งนี้มีสาเหตุจากเกษตรกรประสบปัญหาต้นทุเรียนเป็นโรคร้ายต้นตายและมีด้วงเจาะต้นรวมทั้งมังคุดและลองกองที่ปลูกอยู่ใต้โคนต้นทุเรียนในสวนผสมมีทรงพุ่มใหญ่ขึ้น และยางพาราที่ปลูกแซมอยู่ในร่องสวนทุเรียนก็โตขึ้นเช่นกัน เกษตรกรส่วนใหญ่จึงโค่นทุเรียนออก อีกทั้งผลผลิตทุเรียนต่อไร่ลดลงเป็นผลจากสภาพอากาศร้อนจัดในตอนกลางวัน มีฝนตก ลมแรง ทำให้ดอกและลูกทุเรียนร่วง

ในช่วงปี พ.ศ. 2554 ความต้องการบริโภคทุเรียนในประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาผลผลิตทุเรียนเพิ่มสูงขึ้นและราคายังอยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่อง จึงจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้เนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนในปีผลิต 2560/2561 เพิ่มขึ้นจำนวนมากถึง 1,620,637 ไร่

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รายงานสถานการณ์การผลิตทุเรียนในปี พ.ศ. 2562 ว่าเนื้อที่ให้ผลทุเรียนรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นทุเรียนที่ปลูกในปี พ.ศ. 2558 ที่เริ่มให้ผลผลิตเป็นปีแรก

เพิ่มขึ้นในทุกภาค สำหรับผลผลิตต่อเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้น จากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการออกดอก และติดผล สภาพอากาศที่หนาวเย็นและอบอุ่นในช่วงกลางวันส่งผลดีต่อการออกดอกของทุเรียน ประกอบกับราคาทุเรียนที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจึงให้การบำรุงรักษาด้านทุเรียนดีขึ้น ภาพรวมผลผลิตจึงเพิ่มขึ้นด้วย เนื้อที่ปลูกทุเรียน ปี พ.ศ. 2562 มีเนื้อที่ยืนต้น 937,607 ไร่ เป็นเนื้อที่ให้ผล 724,730 ไร่ จาก 32 จังหวัดทั่วประเทศ และคาดการณ์ว่าในปีผลิต พ.ศ. 2563 มีเนื้อที่ให้ผลทั้งประเทศเพิ่มขึ้นอีก 65,153 ไร่ เป็น 787,194 ไร่

8.2 ปัจจัยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกทุเรียน

1.) ปัจจัยด้านราคาผลผลิต

พื้นที่ปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นมากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 หลังจากราคาและผลตอบแทนสุทธิเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นและมีความต้องการนำเข้าไปที่ประเทศจีนจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนให้การเอาใจใส่ดูแลมากขึ้นเพื่อให้ได้ปริมาณผลผลิตเพิ่มและมีคุณภาพดี เช่น การตัดผลอ่อนบางส่วนทิ้ง ทำให้ผลที่เหลือมีขนาดและน้ำหนักใหญ่ อีกทั้งเนื่องจากเกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกพืชอื่นมาปลูกทุเรียนแทน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ชนิดอื่น เนื่องจากราคาไม่พอใจ ราคาทุเรียนพันธุ์หมอนทองเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจาก 46.96 บาทในปี พ.ศ. 2558 เป็นกิโลกรัมละ 99.86 บาท ในปี พ.ศ. 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.83 ต่อปี ส่วนราคาทุเรียนพันธุ์ชะนีเกรดเพิ่มขึ้นจาก 31.11 บาทในปี พ.ศ. 2558 เป็นกิโลกรัมละ 63.37 บาทในปี พ.ศ. 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.39 ต่อปี ประเภททุเรียนที่ไทยส่งออกทั้งหมด แบ่งเป็น ผลสดร้อยละ 95.8 แปรรูปแบบแช่เย็นแช่แข็งร้อยละ 3.9 และอื่น ๆ ร้อยละ 0.3 โดยตลาดใหญ่ของทุเรียนผลสดของไทยร้อยละ 77 ส่งออกไปยังตลาดจีน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562)

2.) ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ

จากแผนพัฒนาการเกษตรฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม เป็นการผลิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ตลาด และตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพื่อให้เกษตรกรสามารถรับมือกับความผันผวนของตลาด รวมทั้งมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาหาราคาผลผลิตเกษตร โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หลายหน่วยงานร่วมสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินงานในพื้นที่ที่เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และจากการติดตามประเมินผลโครงการฯ ในปีงบประมาณ 2560 โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรพบว่า ทุกชนิดสินค้าที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกข้าว ซึ่งภาพรวมเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการผลิตมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด เนื่องจากได้รับการดูแลให้ คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และงบประมาณเพื่อการปรับเปลี่ยนพื้นที่ ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตบางส่วนได้จริง ประกอบกับปัจจุบัน มีเกษตรกรรุ่นใหม่ ๆ ที่มีใจรักการเกษตร ปรับเปลี่ยนจากอาชีพภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ มาทำการเกษตรแบบใหม่ เรียนรู้การบริหารจัดการการเกษตร

ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี และมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนให้เกิดการปรับเปลี่ยนพืชปลูก

8.3 พื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน

ข้อมูลจากแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online) พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียนทั้งสิ้น 31,632,349 ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง 11,281,685 ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง 19,951,064 ไร่ ซึ่งมีการปลูกทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมเพียง 620,883 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.98 คงเหลือพื้นที่ที่มีความเหมาะสมแต่ยังไม่ปลูก 31,011,466 ไร่ ปลูกทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมปานกลางเพียง 172,227 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.54 คงเหลือพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางแต่ยังไม่ปลูก 19,778,837 ไร่ ทั้งนี้กระจายอยู่ใน 46 จังหวัดทั่วประเทศ

ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกทุเรียนทั้งสิ้น 921,725 ไร่ ปลูกในชั้นความเหมาะสมสูง 448,656 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48 ปลูกในชั้นความเหมาะสมปานกลาง 172,227 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.68 ปลูกในชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย 179,167 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.43 และปลูกในชั้นไม่เหมาะสม 121,675 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.20 กระจายอยู่ใน 44 จังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน 10,526,322 ไร่ คิดเป็น 1 ใน 3 ของพื้นที่เหมาะสมปลูกทุเรียนทั้งประเทศ เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง 268,027 ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง 10,258,295 ไร่ โดยพื้นที่ปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเพียง 6,943 ไร่ ซึ่งปลูกในพื้นที่เหมาะสมปานกลางทั้งหมด จะเห็นได้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่เหมาะสมในการปลูกทุเรียนแต่มีข้อจำกัดเพียงเล็กน้อยสามารถแก้ไขได้จำนวนมาก ดังนั้นการหาแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อปลูกทุเรียนซึ่งเป็นพืชที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดค่อนข้างสูงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นทางเลือกและโอกาสของเกษตรกรที่จะได้พิจารณาปรับเปลี่ยนการทำเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ หรือแม้แต่เพิ่มความหลากหลายในการทำเกษตรในพื้นที่ตามหลักการทำเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องความเสียหายและราคาผลผลิตได้

8.4 ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน (Crop requirement)

ช่วงอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน คือ อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 10 องศาเซลเซียส และไม่เกิน 46 องศาเซลเซียส หากอุณหภูมิต่ำกว่า 10 องศาเซลเซียส ใบจะร่วง ออกดอกยาก ติดผลน้อย ในพื้นที่เขตร้อนที่มีน้ำค้างแข็งจะทำให้การเจริญเติบโตหยุดชะงัก ความชื้นสัมพัทธ์ มากกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 1,600-4,000 มิลลิเมตรต่อปี มีการกระจายตัวของฝนดี มีช่วงแล้งต่อเนื่องน้อยกว่า 3 เดือน ลักษณะดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน คือ ดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์สูง ระบายน้ำดี หน้าดินลึกมากกว่า 50 เซนติเมตร ระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า 75 เซนติเมตร ความเป็นกรดเป็นด่าง 5.0-6.5 กลุ่มชุดดินที่มีความเหมาะสมสูงสำหรับการเจริญเติบโตของทุเรียนคือ ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชั้น เป็นดินที่ไม่มีน้ำแช่ขัง พบบริเวณที่เป็นเนิน มีการระบายน้ำดี สภาพพื้นที่อาจเป็นที่ราบเรียบ เป็นลูกคลื่น หรือเนินเขา ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น ซึ่งต้องการน้ำน้อย ไม่มีน้ำแช่ขัง และเป็นเขตที่มีฝนตกชุกและกระจายสม่ำเสมอเกือบทั้งปี โดยทั่วไปมีปริมาณฝนตกเฉลี่ยมากกว่า 1,500 มิลลิเมตรต่อปี

8.5 ศักยภาพและความเหมาะสมของดินทางการเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความเหมาะสมของพื้นที่ทางการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับพืชที่ดอนทั่วไปประมาณ 49 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 47 ของพื้นที่ดินทางการเกษตรทั้งหมด โดยมักจะมีข้อจำกัดในลักษณะเนื้อดินที่ค่อนข้างเป็นทราย มีระดับความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีระดับความชื้นต่ำ ดินมีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ธาตุอาหารที่ประโยชน์ต่อพืชสูญเสียไปในดินชั้นล่างหรือออกไปนอกพื้นที่ได้ง่ายเมื่อมีการให้น้ำหรือมีฝนตก ดินง่ายต่อการกร่อน ทำให้เกิดเป็นร่องลึกและกว้าง ขาดแคลนความชื้นได้ง่าย ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ของดิน แนวทางในการใช้ประโยชน์จึงควรเลือกปลูกพืชที่มีศักยภาพเหมาะสม มีการปรับปรุงดินร่วมกับมีระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ใช้น้ำปุ๋ยหมักอัตรา 1-4 ตันต่อไร่ ปุ๋ยคอกอัตรา 1-2 ตันต่อไร่ หรือปุ๋ยพืชสดอัตราเมล็ดพันธุ์ 5-10 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีและใช้วัสดุคลุมดิน ทำคันดิน ปลูกหญ้าแฝกหรือปลูกพืชเป็นแถบสลับ พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดแคลนน้ำ การใช้ปุ๋ยเคมีควรใช้ทีละน้อยแต่บ่อยครั้ง เพื่อลดการสูญเสียธาตุอาหารลงไปในดินชั้นล่างก่อนที่พืชจะนำไปใช้ได้หรือสูญเสียออกไปจากพื้นที่ เมื่อมีการให้น้ำหรือมีฝนตก

8.6 สถานการณ์การปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พื้นที่ปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) เป็นกลุ่มชุดดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง ลักษณะเป็นดินปนทราย ความสามารถในการดูดซับความชื้นในดินต่ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า 1,600 มิลลิเมตรต่อปี ดังนั้นแนวทางในการปรับปรุงดินที่เหมาะสมคือ การปรับปรุงดินเฉพาะหลุมโดยการเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุ เพื่อให้ดินสามารถเก็บความชื้นและดูดซับธาตุอาหารได้ดีขึ้น ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี ในอัตราที่เหมาะสมและให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงที่สุด

การปรับเปลี่ยนพื้นที่ทางการเกษตรจากพืชเดิมเป็นทุเรียนนั้นเกิดจากสภาวะความผันผวนของราคารายพาราและปาล์มน้ำมัน อีกทั้งในปี พ.ศ. 2561 ราคารายพาราตกต่ำมาก ต่างกับราคาผลไม้ โดยเฉพาะทุเรียนที่สวนกระแสในทางกลับกัน ราคาพุ่งสูงขึ้นหลายเท่าตัวจากการที่ตลาดในต่างประเทศมีความต้องการทุเรียนสูง โดยเฉพาะกระแสการลงนามซื้อขายทุเรียนกับกลุ่มอาเซียน จึงเกิดการแข่งขันในเรื่องเพดานราคาที่สูงขึ้นระหว่างผู้ประกอบการส่งออก ทำให้เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรโค่นต้นยางพาราหรือปาล์มน้ำมันบางส่วน และหันมาปลูกทุเรียนเสริม เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แม้จะทราบว่าทุเรียนเป็นพืชที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ภาคใต้และตะวันออก แต่ด้วยราคาที่จูงใจ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้หลายช่องทาง ประกอบกับเกษตรกรในภาคอีสานส่วนใหญ่มีรูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ทำให้มีความมั่นใจที่จะปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับปรับเปลี่ยนการปลูกพืชอื่นมาเป็นทุเรียน โดยเฉพาะการจัดการดินเฉพาะหลุม

8.7 แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ดินเหมาะสมปานกลาง (S2) สำหรับปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พื้นที่เหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดินมีความเหมาะสมดีสำหรับพืชที่ดอนทั่วไปและมีข้อจำกัดเล็กน้อย คือเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและระดับ

ความอุดมสมบูรณ์ (U-IIsn) และพื้นที่ดินมีความเหมาะสมปานกลางสำหรับพืชที่ตอนทั่วไปและมีข้อจำกัด คือเนื้อดินเป็นทรายและระดับความชื้นของดิน (U-IIIsm)

พื้นที่ดินมีความเหมาะสมดีสำหรับพืชที่ตอนทั่วไปและมีข้อจำกัดเล็กน้อยคือเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน พบบริเวณสภาพพื้นที่ราบเรียบจนถึงลูกคลื่นลอนชัน มีภูมิฐานแบบที่ราบตะกอนน้ำพา ลานตะพัก หรือบริเวณพื้นที่ที่เหลื่อค้ำจากการกักกร่อนของหินต้นกำเนิดประเภทต่าง ๆ วัตถุต้นกำเนิดดินพัฒนามาจากหินหรือตะกอนเนื้อหยาบ เป็นดินสีมาก ดินมีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี ดินมีสีเทาเข้ม น้ำตาล เหลือง หรือแดง และอาจพบจุดประสีเล็กน้อย เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนที่มีดินบนเป็นทรายปนดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน จึงควรปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทั้งปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ทำให้โครงสร้างดินดีขึ้นร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มปริมาณธาตุอาหารพืชในดินให้เพียงพอต่อความต้องการของพืชที่ปลูก บริเวณนี้หากมีการปรับปรุงบำรุงดินทั้งทางกายภาพและเคมีแล้ว สามารถใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้ผลได้อย่างถาวร และพัฒนาเป็นแหล่งผลิตพืชอาหารหรือพืชพลังงานได้ในอนาคต

พื้นที่ดินมีความเหมาะสมปานกลางสำหรับพืชที่ตอนทั่วไปและมีข้อจำกัด คือเนื้อดินเป็นทรายและระดับความชื้นของดิน พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบจนถึงลูกคลื่น มีภูมิฐานแบบลานตะพัก หรือบริเวณพื้นที่ที่เหลื่อค้ำจากการกักกร่อนของหินต้นกำเนิดประเภทต่าง ๆ วัตถุต้นกำเนิดดินมีทั้งจากตะกอนน้ำหรือพัฒนามาจากหินเนื้อหยาบ เป็นดินสีมาก ดินมีการระบายน้ำดีถึงดีมากเกินไป เนื้อดินเป็นทรายจัด ดินที่สีเทา น้ำตาลอ่อน เหลืองหรือขาว และอาจพบจุดประสีเล็กน้อย ความอุดมสมบูรณ์ในระดับต่ำถึงต่ำมาก ดินมีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำถึงต่ำมาก นอกจากนี้ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูญเสียไปในดินชั้นล่างหรือออกไปนอกพื้นที่ได้ง่ายเมื่อมีการให้น้ำหรือมีฝนตก ดินง่ายต่อการกร่อน ทำให้เกิดร่องลึกและกว้าง ขาดแคลนความชื้นได้ง่าย ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ของดิน แนวทางการใช้ประโยชน์จึงควรเลือกพืชปลูกที่มีศักยภาพเหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น มันสำปะหลัง ปอ แดงโม ไม้ยืนต้นโตเร็วชนิดต่าง ๆ มีการปรับปรุงดินร่วมกับมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การใช้ปุ๋ยหมักอัตรา 1-4 ตันต่อไร่ ปุ๋ยคอกอัตรา 1-2 ตันต่อไร่ หรือปุ๋ยพืชสด อัตราเมล็ดพันธุ์ 5-10 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีและใช้วัสดุคลุมดิน ทำคันดิน ปลูกหญ้าแฝกเป็นแถบสลับ พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดแคลนน้ำ การใช้ปุ๋ยเคมีควรใช้ทีละน้อยแต่บ่อยครั้ง เพื่อลดการสูญเสียธาตุอาหารลงไป ในดินชั้นล่างก่อนที่พืชจะนำไปใช้ได้หรือสูญเสียออกไปจากพื้นที่เมื่อมีการให้น้ำหรือมีฝนตก

แนวทางในการแนะนำการปลูกทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ดังนี้

- 1) การปรับปรุงสมบัติด้านกายภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตราประมาณ 2 ตันต่อไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดก่อนปลูกพืชหลักประมาณ 2 เดือน แล้วไถกลบเพื่อบำรุงดินเมื่อพืชปุ๋ยสดนั้นออกดอกประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ การปฏิบัติดังกล่าวเป็นประจำทุกปีจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน

ทำให้อนุภาคดินเกาะตัวกันเป็นเม็ดดินและก้อนดินมากขึ้น มีสัดส่วนของช่องขนาดเล็กและใหญ่ในโครงสร้างดินที่เหมาะสม ความชื้นที่เป็นประโยชน์ในดินจึงสูงขึ้น

2) การอนุรักษ์ดินและน้ำ มีความจำเป็นมาก โดยเฉพาะในบริเวณที่มีความลาดเทสูงกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย ดังนั้นจึงต้องใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เพาะปลูกอย่างเหมาะสม ได้แก่

2.1) ใช้วัสดุคลุมดิน เช่น ฟางข้าวหรือเศษพืชต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เมล็ดฝนกระแทกผิวดินโดยตรง และช่วยรักษาความชื้นโดยลดการระเหยน้ำจากผิวดินในฤดูแล้ง นอกจากนี้เมื่อวัสดุคลุมดินสลายตัวยังเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินด้วย

2.2) ปลูกพืชคลุมดิน เช่น ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือหญ้าคลุมดิน ในสวนไม้ผลหรือไม้ยืนต้น จะช่วยป้องกันการสูญเสียหน้าดิน จากการชะล้างพังทลายได้เป็นอย่างดี

2.3) สร้างสิ่งกีดขวางทิศทางการไหลของน้ำบนผิวดินเมื่อฝนตกหนัก เช่น ทำคันดิน คันเบนน้ำ ร่องระบายน้ำ บ่อตกตะกอนหรือบ่อน้ำประจำในไร่นา อันเป็นมาตรการเชิงกล หรือใช้วิธีทางพืชเช่น ปลูกพืชเป็นแถบลขวางความลาดเทของพื้นที่ หากใช้ทั้งสองวิธีนี้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ จะช่วยลดอัตราการไหลบ่าของน้ำผิวดิน และป้องกันการชะล้างพังทลายดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1) ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 2 ตันต่อไร่ เมื่อปุ๋ยอินทรีย์เหล่านี้สลายตัวจะปลดปล่อยธาตุอาหารหลัก ธาตุอาหารรองและจุลธาตุให้แก่พืชอย่างช้า ๆ นอกจากนี้ยังช่วยปรับปรุงสมบัติทางกายภาพ เคมี และชีวภาพของดินให้ดีขึ้นอีกด้วย

3.2) ปลูกพืชหมุนเวียน โดยให้มีพืชบำรุงดิน คือพืชตระกูลถั่วอยู่ในระบบปลูกพืชหมุนเวียนกับพืชหลัก เช่น พืชไร่หรือพืชผัก นอกจากนี้ยังอาจใช้วิธีปลูกพืชแซม กล่าวคือปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ซึ่งจะช่วยปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินและก่อให้เกิดรายได้เสริมด้วย

4) การแก้ไขข้อจำกัดของดิน เนื่องจากดินแห้งในพื้นที่ตอนส่วนใหญ่มีลักษณะลักษณะเป็นดินปนทราย ความสามารถในการดูดซับความชื้นในดินต่ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า 1,600 มิลลิเมตรต่อปี ดังนั้นแนวทางการแก้ไขดังนี้

4.1) การจัดการดินเฉพาะหลุม เตรียมแปลงโดยขุดหลุมปลูกหรือปลูกแบบไม่ขุดหลุม (นั่งแท่น) กรณีเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึง ขุดหลุมปลูกขนาด 50X50X50 ปรับค่าความเป็นกรดเป็นด่างด้วยปูนโดโลไมท์ อัตรา 3-5 กิโลกรัมต่อไร่ คลุกเคล้า รดน้ำให้ชุ่ม ทิ้งไว้ 20 วัน จากนั้นใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา 20-35 กิโลกรัมต่อหลุม จากนั้นจึงปลูกทุเรียน หากปลูกแบบนั่งแท่นให้คลุกเคล้าผสมดินที่จะนำมากลบโคนปลูกทุเรียนแทน

4.2) จัดหาแหล่งน้ำและจัดการระบบการให้น้ำในแปลง เนื่องจากลักษณะดินที่มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ และปริมาณน้ำฝนน้อย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาแหล่งน้ำให้สามารถใช้ในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงได้ เช่น การขุดบ่อน้ำในไร่นา หรือขุดบ่อบาดาล มีระบบการให้น้ำสอดคล้องกับพื้นที่ปลูก เช่น การให้น้ำแบบประหยัดเหนือผิวดิน เป็นการให้น้ำแก่พืชครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อยครั้ง ด้วยอัตราที่ต่ำ

และไม่ครอบคลุมเต็มพื้นที่บริเวณรากทั้งหมด เช่น วิธีการให้น้ำแบบหยด มินิสปริงเกอร์ ซึ่งช่วย ประหยัด น้ำได้มาก การระเหยน้ำจากผิวดินน้อยกว่าการให้น้ำด้วยวิธีอื่น ๆ ให้มีความชื้นเหมาะสมสำหรับการ เจริญเติบโตของทุเรียน

8.8 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) แปลงเกษตรกร นาย อุทัย ชันคำ เลขที่ 25/3 หมู่ 8 ตำบลพราน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

พิกัดแปลง 444309E 1609682N พื้นที่ปลูก 15 ไร่ อายุปลูก 8 ปี กลุ่มชุดดินที่ 29 ชุดดินโซคชัย (Ci) ความเหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน เหมาะสมปานกลาง (S2)

การจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน

1) การอนุรักษ์ดินและน้ำ รักษาความชุ่มชื้นในดินด้วยการใช้เศษหญ้าที่ตัดทำความสะอาดแปลง คลุมโคนต้นทุเรียน

2) การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น หว่านไถทรง พุ่ม

3) การแก้ไขข้อจำกัดของดิน เนื่องจากเป็นกลุ่มดินแห้งในพื้นที่ดอน มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตรต่อปี จัดหาแหล่งน้ำโดยการขุดบ่อบาดาล จัดทำระบบการให้น้ำ แบบมินิสปริงเกอร์

4) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงของการ พัฒนาของทุเรียน ควบคู่กับการใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 20-50 กิโลกรัมต่อต้น จากผลวิเคราะห์ดิน ในปี พ.ศ. 2560 ปริมาณปุ๋ยไนโตรเจนที่ทุเรียนต้องการคือ 1,920 กรัมต่อต้น ซึ่งสูงกว่าคำแนะนำทั่วไปถึง 340 กรัม คิดเป็นร้อยละ 21.34 ส่วนในปี พ.ศ. 2561-2563 ทุเรียนต้องการปุ๋ยไนโตรเจนลดลง เหลือเพียง 960 กรัมต่อต้น ซึ่งน้อยกว่าคำแนะนำทั่วไป 620 กรัม คิดเป็นร้อยละ 39.24 ปริมาณปุ๋ยฟอสฟอรัสที่ทุเรียน ต้องการตามผลวิเคราะห์ดินปี พ.ศ. 2560-2561 เท่ากับ 800 กรัมต่อต้น ซึ่งต่ำกว่าคำแนะนำปุ๋ยทั่วไป 1,220 กรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 60.40 และลดลงอีกในปี 2562-2563 เท่ากับ 400 กรัมต่อต้น ต่ำกว่า คำแนะนำปุ๋ยทั่วไป 1,620 กรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 80.20 ส่วนปริมาณปุ๋ยโพแทสเซียมที่ทุเรียนต้องการ ตามผลวิเคราะห์ดินปี พ.ศ. 2560-2563 เท่ากับ 1,600 กรัมต่อต้น ซึ่งต่ำกว่าคำแนะนำปุ๋ยทั่วไปถึง 1,880 กรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 54.02

ต้นทุนการผลิตต่อไร่ เฉพาะค่าปุ๋ย ค่าวัสดุปรับปรุงดิน ในปี พ.ศ. 2560-2563 เป็น 5,000 บาท 4,000 บาท 3,000 บาท และ 2,500 บาทต่อไร่ ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2563 ค่าปุ๋ยลดลงจากปี พ.ศ. 2560 ถึง 2,500 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนต้นทุนในการปลูกทุเรียนเฉลี่ยต่อไร่ในปี พ.ศ. 2563 เป็นเงิน 15,250 บาท ลดลงจากปี พ.ศ. 2560 ซึ่งมีต้นทุน 17,750 บาท ลดลง 2,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 14 ส่วนผลผลิตทุเรียนเฉลี่ยต่อไร่ในปี พ.ศ. 2560 – 2563 คือ 1,500 กิโลกรัมต่อไร่

9. สรุปและข้อเสนอแนะ

9.1 สรุป

การส่งออกทุเรียนของไทยได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะจากตลาดการนำเข้าของจีน ที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งได้ส่งผลต่อการปรับตัวของราคาทุเรียนทั้งในตลาดส่งออกและตลาดภายในประเทศ ราคาที่ปรับตัวสูงขึ้น สร้างแรงจูงใจต่อการขยายพื้นที่การเพาะปลูกและผลผลิต ทำให้พื้นที่ปลูกทุเรียนของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2552 มากกว่า 600 เฮกตาร์ ประเทศไทยมีพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียนทั้งสิ้น 31,632,349 ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง 11,281,685 ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง 19,951,064 ไร่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน 10,526,322 ไร่ คิดเป็น 1 ใน 3 ของพื้นที่เหมาะสมปลูกทุเรียนทั้งประเทศ เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง 268,027 ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง 10,258,295 ไร่ ซึ่งพื้นที่เหมาะสมปานกลางนี้มีข้อจำกัดเพียงเล็กน้อยสามารถแก้ไขได้ การบริหารจัดการพื้นที่เพื่อปลูกทุเรียนซึ่งเป็นพืชที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดค่อนข้างสูง จึงเป็นทางเลือกและโอกาสของเกษตรกรปรับเปลี่ยนการทำเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ หรือแม้แต่เพิ่มความหลากหลายในการทำเกษตรในพื้นที่ตามหลักการทำเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องความเสียหายและราคาผลผลิต

แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ดินเหมาะสมปานกลาง (S2) สำหรับปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) การปรับปรุงสมบัติด้านกายภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตราประมาณ 2 ตันต่อไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดก่อนปลูกพืชหลักประมาณ 2 เดือน แล้วไถกลบเพื่อบำรุงดินและช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ทำให้อนุภาคดินเกาะตัวกันเป็นเม็ดดินและก้อนดินมากขึ้น ความชื้นที่เป็นประโยชน์ในดินจึงสูงขึ้น

2) การอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ใช้วัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน สร้างสิ่งกีดขวางทิศทางน้ำไหลของน้ำบนผิวดิน

3) การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียน

4) การแก้ไขข้อจำกัดของดิน ด้วยการจัดการดินเฉพาะหลุม การจัดหาแหล่งน้ำและจัดการระบบการให้น้ำในแปลงให้มีความชื้นเหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของทุเรียน

5) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้วยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ร่วมกับการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินโดยใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมตรงช่วงเวลาที่พืชต้องการ

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) แปลงเกษตรกร นายอุทัย ชันคำ ตำบลพราน อำเภอนาหว้า จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการโดย

1) การอนุรักษ์ดินและน้ำ รักษาความชุ่มชื้นในดินด้วยการใช้เศษหญ้าในแปลง คลุมโคนต้นทุเรียน

2) การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น หว่านได้ทรงพุ่ม

3) การแก้ไขข้อจำกัดของดิน เนื่องจากเป็นกลุ่มดินแห้งในพื้นที่ดอน มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตรต่อปี จัดหาแหล่งน้ำโดยการขุดบ่อบาดาล จัดทำระบบการให้น้ำแบบมินิสปริงเกอร์

4) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงของการพัฒนาของทุเรียน ควบคู่กับการใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 20-50 กิโลกรัมต่อต้น ทำให้ลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีได้ร้อยละ 50 ต้นทุนการผลิตลดลงร้อยละ 14 โดยที่ผลผลิตเฉลี่ยทุเรียนไม่ลดลง

9.2 ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการศึกษาในพืชเศรษฐกิจทางเลือกอื่น ๆ เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการผลิตมากขึ้น และหลากหลาย

2) การใช้เทคโนโลยีการสำรวจระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ของพืชเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างรวดเร็ว การสำรวจข้อมูลภาคสนามจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

3) จากการศึกษา พบว่ามีการการปลูกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก ซึ่งควรสงวนเป็นป่าต้นน้ำลำธาร และเขตอุทยาน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ โดยเฉพาะการปลูกทุเรียนนั้น ทำให้เกิดปัญหาการสูญเสียทรัพยากรป่าไม้ และระบบนิเวศน์ ดังนั้นควรมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย

4) จากการวิเคราะห์ พบว่ารูปแบบการปลูกทุเรียนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในอดีตที่ผ่านมาและแนวโน้มในอนาคตคือ การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็กไม่เกิน 5-10 ไร่ โดยปลูกในแบบผสมผสาน ไม่ใช่การปลูกเชิงเดี่ยว ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนพื้นที่ถือครองรายครัวเรือนค่อนข้างต่ำ และเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรจากเดิมปลูกข้าวอย่างเดียว มาปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นเสริมเพื่อเสริมรายได้ และลดความเสี่ยงจากราคาข้าวตกต่ำ ดังนั้นผลผลิตทุเรียนที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จึงเป็นทุเรียนที่บริโภคภายในชุมชนหรือในประเทศเป็นหลักซึ่งในปัจจุบันตลาดในประเทศยังมีความต้องการทุเรียนอยู่มาก และเกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์หมอนทอง

5) แนวโน้มพื้นที่ปลูกและผลผลิตทุเรียนนั้นยังคงเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับไม่ให้เกิดความผันผวนของราคา ภาครัฐควรกำหนดแนวทางในการรับมือ อาทิเช่น ส่งเสริมการพัฒนาผลผลิตให้ได้มาตรฐาน ขยายตลาดการส่งออก ส่งเสริมการปลูกและพัฒนาทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองหรือทุเรียนเฉพาะถิ่นที่มีศักยภาพทางการค้า ส่งเสริมการจำหน่ายล่วงหน้าทางออนไลน์ บูรณาการด้านการท่องเที่ยวสวนทุเรียนเชิงเกษตรในชุมชน สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ พัฒนารูปแบบการจำหน่ายแบบหน้าสวน เปิดชม ชิม ในสวน ลดส่วนต่างราคาผลผลิตทุเรียนที่เกิดจากพ่อค้าคนกลาง ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมใหม่ๆในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทุเรียน และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม ทันสมัย น่าสนใจ เป็นต้น

10. ประโยชน์ที่ได้รับ

10.1 ได้แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อหน่วยงานในภูมิภาคสามารถนำไปต่อยอดจัดทำแผนการส่งเสริมและให้คำแนะนำเกษตรกรในการปลูกทุเรียนต่อไป

10.2 ได้ข้อมูลแนวโน้มการขยายตัวของผลผลิตทุเรียน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนรับมือการจัดการผลผลิตที่จะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด เพื่อลดผลกระทบด้านราคาหากปัจจัยทางด้านอุปสงค์ทุเรียนในตลาดการค้าโลกมีข้อจำกัด

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางสาวนุชนางค์ สุวรรณเทน)

ผู้เสนอผลงาน

วันที่..... ๖ / .. ม.ค. / ๒๕๖๔

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้องตรงกับความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางสาวอมรรัตน์ สระเพชร)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่..... ๖ / .. ม.ค. / ๒๕๖๔

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ..... ศิมสวัสดิ์ หงษ์เพชร

(นายสมศักดิ์ แจ้งเพชร)

ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน

วันที่..... ๗ / .. ม.ค. / ๒๕

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

ลงชื่อ.....

(นายสมศักดิ์ สุขจันทร์)

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

วันที่..... ๘ / .. ม.ค. / ๒๕

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นางสาวนุชนางค์ สุวรรณทน

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๑๖๓
กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของข้อมูลสารสนเทศการใช้ประโยชน์ที่ดิน

หลักการและเหตุผล

การติดตามสถานการณ์สภาพการใช้ที่ดิน เป็นภารกิจหลักอีกประการหนึ่งของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของดินให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและยาวนาน และยังเป็นข้อมูลสำคัญในการต่อยอดงานตามภารกิจของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นการตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น เกษตรกรรม พานิชยกรรม อุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย ทั้งนี้เพื่อความเป็นอยู่และการดำรงชีพ ดังนั้นรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินจึงมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามความต้องการของผู้ครอบครองที่ดินนั้น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ป่าไม้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมหรือเป็นแหล่งน้ำ การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นที่อยู่อาศัย เป็นต้น ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลาย อาทิเช่น ปัจจัยทางกายภาพ ทางชีวภาพ ปัจจัยทางด้านนโยบายภาครัฐ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองจากธรรมชาติและกิจกรรมของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการใช้ที่ดินในอดีต การใช้ที่ดินในปัจจุบัน และเชื่อมโยงถึงแนวโน้มการใช้ที่ดินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตของพื้นที่นั้น ๆ

บทวิเคราะห์ แนวความคิด/ข้อเสนอ

ในปัจจุบันนโยบายของรัฐบาลได้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ IT Digital ในการเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตมวลรวมของประเทศ (GDP) เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital economy) ส่งผลให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนตื่นตัวและปรับแนวทางในการดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ ดังนั้นอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและเทคโนโลยีสารสนเทศจึงกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญสำหรับเศรษฐกิจยุคนี้ นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีบทบาทสำคัญในการก้าวไปสู่ความสำเร็จในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล นั่นคือ ภูมิสารสนเทศ (Geoinformatics) กรมพัฒนาที่ดินได้พัฒนาการให้บริการข้อมูลภูมิสารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนที่สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา

ข้อมูลภูมิสารสนเทศด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศไทยนั้น มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ และภาคเอกชน กรมพัฒนาที่ดินมีการปรับปรุงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินทั่ว

ประเทศในรอบสองปี ด้วยการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ร่วมกับการสำรวจในพื้นที่จริง เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าว ความถูกต้องแม่นยำ อย่างไรก็ตามผู้ให้บริการยังต้องการข้อมูลที่มีความทันสมัยและครอบคลุมทุกพืชเศรษฐกิจอีกด้วย การดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการในวงเงินงบประมาณที่จำกัด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังในความทันสมัย ครอบคลุม และความแม่นยำมากยิ่งขึ้นของข้อมูลสารสนเทศ การใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศไทยนั้น จึงต้องมีแนวทางในการปรับกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ด้วยการกระจายงานลงสู่หน่วยงานระดับภูมิภาค เช่น สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด ในสำรวจพื้นที่ในจุดและเงื่อนไขเวลาที่กำหนด โดยมีเจ้าหน้าที่กลุ่มวิเคราะห์การใช้สภาพที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน เป็นผู้กำหนดรูปแบบของข้อมูลและวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
๒. ความทันสมัยของข้อมูล ด้วยการถ่ายภาพดาวเทียมที่เป็นปัจจุบัน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในองค์ความรู้ เทคโนโลยีใหม่ๆ และทันสมัย
๓. ความครอบคลุมพืชเศรษฐกิจรวมทั้งพืชเศรษฐกิจใหม่ๆ ด้วยการบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนปลูกพืชในพื้นที่ อาทิ กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้ข้อมูลพิถีพิถันแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ๆ ประกอบการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ปลูก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ข้อมูลสารสนเทศการประโยชน์ใช้ที่ดินของประเทศไทยที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัยมากขึ้น
๒. นักวิชาการ หน่วยงานภายนอก ใช้ประโยชน์ข้อมูลการประโยชน์ใช้ที่ดินของประเทศไทยที่ถูกต้อง ทันสมัย ไปพัฒนาต่อยอดได้
๓. เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย ครอบคลุม ผ่านทางแอปพลิเคชันของกรมพัฒนาที่ดิน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศไทยได้รับการปรับปรุงทุก ๆ ๑ ปี
๒. นักวิชาการ หน่วยงานภายนอกที่นำข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินไปพัฒนาต่อยอดได้ มีความพึงพอใจร้อยละ ๘๐
๓. เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศผ่านทางแอปพลิเคชันของกรมพัฒนาที่ดิน มีความพึงพอใจร้อยละ ๘๐

ลงชื่อ.....

(นางสาวนุชนางค์ สุวรรณเทน)

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่ ๖ / พ.ค. / ๒๕๖๔

ความเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับกองหรือสำนัก

(ระบุความเห็น).....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสมศักดิ์ สุขจันทร์)

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

วันที่ ๘ / พ.ค. / ๖๔